

KS. MARCIN SIENKOWSKI*

Sprawozdanie z sympozjum naukowego pt. „Apologia Eucharystii”, Elk, 28 stycznia 2020 r.

Dnia 28 stycznia 2020 r. we wspomnienie św. Tomasza z Akwinu w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Elckiej zostało zorganizowane sympozjum naukowe pt. „Apologia Eucharystii”. Było to już ósme sympozjum w ramach projektu zatytułowanego „Interdyscyplinarny Dzień Świętego Tomasza z Akwinu”.

Komitet Naukowy sympozjum utworzyli: przewodniczący – ks. dr hab. Marek Żmudziński, prof. UWM (UWM w Olsztynie); ks. dr hab. Stanisław Strękowski, prof. UKSW (UKSW w Warszawie); ks. dr hab. Roman Szewczyk (UWM w Olsztynie); ks. dr Tomasz Kopiczko (UKSW w Warszawie). Natomiast członkami Komitetu Organizacyjnego byli: przewodniczący – ks. dr Antoni Skowroński (WSD w Elku); ks. dr Andrzej Jaśko (WSD w Elku); ks. dr Marcin Sieńkowski (WSD w Elku); ks. dr Paweł Tarasiewicz (Adler-Aquinas Institute, Manitou Springs, CO, USA; WSD w Elku).

Pierwszym punktem wplecionym w program sympozjum była Msza św. sprawowana w kaplicy seminaryjnej, której przewodniczył i homilię wygłosił ks. bp Adrian Galbas, biskup pomocniczy diecezji elckiej. W części naukowej sympozjum zostało wygłoszonych pięć referatów. Przedstawili je specjaliści z różnych ośrodków naukowych w kraju.

Sympozjum otworzył ks. dr Antoni Skowroński, rektor WSD w Elku wystąpieniem pt. „Czy potrzeba apologii Eucharystii?”. Podał w nim przyczyny podjęcia problematyki obrony Eucharystii. Bezpośrednim powodem skoncentrowania się na tym temacie jest program obecnego roku duszpasterskiego (2020/2021) poświęcony Eucharystii. Inny powód to m.in. dostrzegalny brak rozumienia Eucharystii (źródła i szczytu życia chrześcijańskiego) wśród wiernych. Rektor dodał również, że pierwsi chrześcijanie bronili Eucharystii zarówno wobec Rzymian, jak i pogan, a później heretyków.

---

* ks. Marcin Sieńkowski – Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Elckiej
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0679-5006>; e-mail: sienkowski@interia.pl

Pierwszy z referatów wygłosił ks. dr Paweł Tarasiewicz, Adler-Aquinas Institute, Manitou Springs, CO, USA; WSD w Ełku. W wystąpieniu pt. „Preambula fidei: filozofia wobec Eucharystii” wyjaśnił wpieryw kwestię przeistoczenia używając filozoficznych pojęć „istota” i „przypadłość”. Zaznaczył, że przemiana chleba i wina w Ciało i Krew Pańskie nie sprzeciwia się rozumowi. Innego zdania byli przywołani przez niego w wystąpieniu przedstawiciele stanowisk odmiennych od katolickiego. Zdaniem Lutra, tajemnica Eucharystii wykracza poza możliwości intelektu. Dlatego jej uznanie dokonuje się tylko na podstawie Pisma św. Z kolei M. Schlick (Koło Wiedeńskie) odrzucał możliwość rozumowego badania Eucharystii, gdyż pozytywizm zajmował się analizą zjawisk, a nie istot. Arystoteles uważał, że metafizyka dotyczy natury i pomija to, co jest nadprzyrodzone.

Na temat „Eucharystii w perspektywie współczesnej apologii” mówił ks. dr hab. Przemysław Artemiuk, prof. UKSW w Warszawie. Zaznaczył, że apologia nie narodziła się w chrześcijańskie, lecz znacznie wcześniej. Wspomnił, że najczęściej wątków apologetycznych zawiera Ewangelia według św. Jana. Mówił, że w średniowieczu apologię zdominowało uzasadnienie, a jako osobna dyscyplina apologia powstała dopiero w nowożytności. Artemiuk zauważył również, że współcześnie dostrzega się „zmęczenie” dialogiem. Wynika ono z faktu, że z prawdy nie można rezygnować. Jedną ze współczesnych definicji apologii, którą podaje H. Seweryniak brzmi: apologia to intelektualne i praktyczne uzasadnienie objawienia. Wkrótce dostrzeżono, że apologia nie może dotyczyć tylko samego objawienia, lecz również człowieka i chrześcijaństwa, a także istotnych elementów wiary. Obecnie apologią posługują się głównie ci, którzy prowadzą dyskusje z protestantyzmem. W szerszym wymiarze skupia się ona na obronie wiary przed zarzutami zewnętrznymi, obronie instytucji Kościoła (zgodnie z założeniem: obrona Eucharystii jest obroną Kościoła), obronie wobec profanacji i różnego rodzaju prowokacji.

„Ustanowienie Eucharystii w dziele fundacji Kościoła” to temat, który przybliżył ks. dr hab. Paweł Rabczyński, prof. UWM w Olsztynie. Prelegent zaznaczył, że Jezus Chrystus jednoczy swoich uczniów na wspólnym posiłku podczas Ostatniej Wieczerzy. Tłumaczył, że ustanowienie Kościoła nie dokonało się podczas pojedynczego wydarzenia, chociaż zwykle są one wyliczane. Na utworzenie Kościoła złożyło się wiele faktów. Ustanowienie Eucharystii to tylko jednym z nich. Podczas niej Jezus wyjaśniał swoje czyny, co oznacza, że posługiwał się autoapologią.

Ks. dr hab. Andrzej Proniewski, prof. UwB omówił temat „Cud eucharystyczny w Sokółce w świetle wiary eucharystycznej”. Wyjaśnił rozumienie pojęcia cudu, a także pokrótce przybliżył historię wydarzenia w Sokółce, które miało miejsce 12 października 2008 r. oraz związane z nim badania laboratoryjne, społeczne i teologiczne. Prelegent zaznaczył, że kluczem do akceptacji cudu jest wiara. Przypomniał, że sama Eucharystia jest cudem. Natomiast wydarzenie w Sokółce to stan nadzwyczajny. Podkreślił, że obowiązkiem chrze-

ścijanina jest uczestnictwo we Mszy św., lecz nie jest nim wiara w cuda. Niektóre wypowiedzi ks. Proniewskiego były zestawione z wypowiedziami na temat podobnego wydarzenia, które miało miejsce w Legnicy. Prelegent podkreślił, że jednym z celów tego wydarzenia jest przemiana życia. Akcentował również, że dyskusje teologiczne dotyczące cudów eucharystycznych muszą liczyć się z przewagą rzeczywistości nad ludzkimi możliwościami pojęciowania.

„Śpiew liturgiczny – modlitwa, pobożność i droga do świętości” to tytuł referatu, który wygłosił ks. dr Piotr Paćkowski z PWT w Warszawie, a zarazem rektor Wyższego Seminarium Duchownego w Siedlcach. Była w nim mowa o istocie i statucie bytowym muzyki liturgicznej. Nie zabrakło także przypomnienia, że najstarszą formą śpiewu liturgicznego jest chorał gregoriański. Zdaniem prelegenta, muzyka współczesna jest zdominowana przez wykonawcę, który zmierza do wyrażenia się na różne sposoby łącznie z łamaniem przyjętych kanonów. Tymczasem śpiew, który w centrum umieszcza Boga, domaga się skupienia intelektualnego, przemiany i uporządkowania życia. W ten sposób śpiew jest nierozzerwalnie związany z modlitwą. Ks. Paćkowski dostrzegł, że obecnie nie brakuje utworów, które nie mają nic wspólnego ze śpiewem liturgicznym. W efekcie im dalej od śpiewu gregoriańskiego, tym dalej od liturgii.

Po wygłoszeniu wszystkich zaplanowanych tematów miała miejsce dyskusja panelowa. Ks. dr Marcin Sieńkowski moderował ją w taki sposób, aby uzyskać odpowiedź na pytanie o potrzebę apologii Eucharystii. Żaden z prelegentów ani z uczestników sympozjum nie zaprzeczył potrzebie umiejętnej obrony Eucharystii w dzisiejszym świecie.